

Warszawa, dnia 24 listopada 2025 r.

DAiL/0715/11.25/PR

Pan
Dr Karol Nawrocki
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Prezydencie,

w związku z przekazaniem Panu Prezydentowi do podpisu ustawy z dnia 17 października 2025 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiają uwagi dotyczące kierunku przyjętych rozwiązań w zakresie opodatkowania fundacji rodzinnych.

I. Uwagi ogólne

Fundacja rodzinna jest instytucją o fundamentalnym znaczeniu dla polskiego biznesu rodzinnego. Jej istotą jest zapewnienie ciągłości właścicielskiej i ładu rodzinnego, ochrona majątku przed jego rozdrobnieniem oraz profesjonalne, wielopokoleniowe zarządzanie kapitałem; w efekcie służy ona stabilności i rozwojowi przedsięwzięć budowanych przez lata przez polskie rodziny przedsiębiorców. Instytucja ta jest znana i stosowana w wielu państwach europejskich (m.in. w Austrii, Niemczech czy Holandii), co od lat potwierdza jej użyteczność w praktyce sukcesyjnej oraz przeciwdziałania „emigracji majątku” do struktur zagranicznych.

W Polsce mechanizm fundacji rodzinnej odpowiadał na realne potrzeby przedsiębiorców, którzy często planują przekazanie majątku i odpowiedzialności za jego pomnażanie, przy jednoczesnym zabezpieczeniu bliskich. Z perspektywy rodzin biznesowych fundacja rodzinna pełni również rolę rodzinnego wehikułu inwestycyjnego – umożliwia dywersyfikację i reinwestowanie środków w przedsięwzięcia odpowiadające zmieniającym się warunkom rynkowym, budując dobrobyt kolejnych pokoleń. Taki portfelowy, długofalowy sposób zarządzania rodzinnym majątkiem (w duchu transgeneracyjnej przedsiębiorczości) jest jednym z filarów trwałości polskiego kapitału prywatnego.

Warto podkreślić, że pomimo wprowadzenia instytucji fundacji rodzinnej do polskiego porządku prawnego relatywnie niedawno (stosowne przepisy w tym zakresie obowiązują od

22 maja 2023 r.), cieszy się ona szerokim zainteresowaniem właścicieli polskich firm rodzinnych – powstało już niemal 5 000 fundacji rodzinnych (część z nich jest zarejestrowana, część oczekuje na rejestrację). Ten wolumen pokazuje skalę zaufania społecznego, jaką zyskała w tak krótkim czasie ta instytucja prawna. Liczba ta wskazuje też, że instytucja fundacji rodzinnej odpowiada na rzeczywiste potrzeby właścicieli polskich firm rodzinnych.

Pracodawcy RP z najwyższą powagą zwracają uwagę na wartość, jaką dla przedsiębiorców stanowi stabilność i przewidywalność prawa, zwłaszcza w kontekście instrumentów takich, jak fundacja rodzinna: tzn. instrumentów z założenia długoterminowych, mających pozwolić na zaplanowanie procesu sukcesji biznesów rodzinnych, niejednokrotnie budowanych przez kilkadziesiąt lat.

Nie dyskutując z samą potrzebą refleksji, na temat tego, czy zasady opodatkowania fundacji rodzinnej są ukształtowane w sposób prawidłowy, zwracamy uwagę na wyjątkowo pośpieszny, nie pozwalający na pogłębioną refleksję i dogłębną analizę proces legislacyjny. Projekt ustawy, którą przedstawiono Panu Prezydentowi do podpisu, został opublikowany 29 sierpnia 2025 r. Projektodawca – Ministerstwo Finansów – wyznaczył bardzo krótki (zaledwie dwutygodniowy) termin na przedstawienie uwag do projektu ustawy, co nie pozwoliło na wypowiedzenie się wszystkim potencjalnie zainteresowanym. Również analiza uwag zgłoszonych w trakcie konsultacji publicznych była bardzo pośpieszna – odpowiedzi na zgłoszone uwagi opublikowano już po 14 dniach. Trudno to uznać za czas wystarczający do tego, by w sposób pogłębiony rozważyć ewentualne zmiany zasad opodatkowania fundacji rodzinnych.

Dalsze etapy procesu legislacyjnego również nie pozwalają na wniosek, że zmiany w opodatkowaniu fundacji rodzinnych zostały przeanalizowane w sposób wystarczająco głęboki. Projekt wpłynął do Sejmu 1 października 2025. r, a już 7 listopada 2025 r. Senat przyjął ustawę.

Tak krótki czas, przy istotnych konsekwencjach regulacji dla tysięcy rodzinnych przedsiębiorstw i ich właścicieli (co oznacza, że znaczna części krajowego kapitału prywatnego została ulokowana w fundacjach rodzinnych), oznacza realny brak pogłębionej debaty eksperckiej. Zmiany o tak doniosłym znaczeniu dla porządku gospodarczego i dla bezpieczeństwa majątku rodzinnego wymagają wnikliwej, transparentnej i odpowiednio długiej dyskusji, której zabrakło.

Dodatkowy, praktyczny wymiar problemu dotyczy przedłużającego się czasu rejestracji fundacji rodzinnych. Wiele fundacji rodzinnych zostało założonych wiele miesięcy temu, lecz wciąż oczekują na rejestrację. Powyższe oznacza, że zanim fundacje te zdążyły w pełni rozpocząć działanie, zmieniają się dla nich podstawowe zasady ich działania – bo za takie należy uznać zasady ich opodatkowania. Nie powinno dochodzić do sytuacji, w której

podatnicy ponoszą konsekwencje niewydolności systemu rejestrowego i równocześnie ryzyka wynikającego z nagłej zmiany otoczenia prawno-podatkowego. Z punktu widzenia zaufania do państwa, przedsiębiorcy mają prawo oczekiwać, że reguły pozostaną stabilne przynajmniej do momentu pełnego uruchomienia struktur, które w dobrej wierze zdecydowali się powołać.

Rozumiemy i podzielamy intencję ograniczania nadużyć podatkowych z wykorzystaniem fundacji rodzinnych. Uważamy jednak, że konstrukcja i skala zmian legislacyjnych uderza przede wszystkim w uczciwie działające fundacje rodzinne i ich beneficjentów, a w konsekwencji narusza kluczowe wartości porządku prawnego: zasadę dobrej legislacji, ochronę zaufania obywateli do państwa i prawa, pewność i przewidywalność prawa, proporcjonalność ingerencji w sferę praw majątkowych oraz wolność działalności gospodarczej.

Doceniamy, że w toku prac legislacyjnych nad ustawą zrezygnowano z najbardziej kontrowersyjnej wersji przepisu przejściowego o charakterze retroaktywnym, a 36-miesięczny okres tzw. „lock up” ma mieć zastosowanie do mienia wniesionego, przekazanego nieodpłatnie lub nabytego przez fundację rodzinną od podmiotu powiązanego po dniu 31 grudnia 2025 r., a nie jak miało to miejsce na wcześniejszym etapie prac, po dniu 31 sierpnia 2025 r. Ten kierunek należy ocenić pozytywnie z punktu widzenia zakazu nadawania normom mocy wstecznej. Co istotne, nie usuwa on jednak zasadniczych wątpliwości co do jakości regulacji i jej proporcjonalności.

II. Uwagi szczegółowe

W przekazanym Panu Prezydentowi tekście ustawy znalazły się m.in. rozwiązania, które w uproszczeniu można opisać następująco:

1. Istotne zawężenie zwolnienia podatkowego fundacji rodzinnej w przypadku najmu nieruchomości mieszkalnych – tylko „bezpośredni” najem „wyłącznie” na cele mieszkaniowe ma korzystać ze zwolnienia podatkowego, a ciężar dowodu ma spoczywać na fundacji rodzinnej, równocześnie przychody z obiektów całodobowego zakwaterowania są wyłączone.
2. Wprowadzenie 36-miesięcznego ograniczenia („lock up”) neutralnego podatkowo zbywania mienia wniesionego, przekazanego nieodpłatnie lub nabytego przez fundację rodzinną od podmiotu powiązanego.
3. Szerokie wyłączenie zwolnienia podatkowego dla przychodów z udziału w strukturach transparentnych podatkowo bez względu na to, jaki charakter ma dany podmiot transparentny podatkowo.
4. Rozszerzenie katalogu zdarzeń traktowanych jak „ukryte zyski” na gruncie przepisów o fundacji rodzinnej, co w praktyce może penalizować typowe formy wewnątrzrodzinnego finansowania i zarządzania płynnością finansową.

Z perspektywy zasad dobrej legislacji i standardów konstytucyjnych zwracamy uwagę na następujące kwestie:

1. Pewność i przewidywalność prawa oraz ochrona zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa.
 - Ustawa nakłada na fundacje rodzinne nieproporcjonalny ciężar dowodu i obowiązki dokumentacyjne w obszarach, w których ustawowe pojęcia są nieostre („cele mieszkaniowe”, „bezpośredniość” najmu, „całodobowe zakwaterowanie”).
 - Taki stan rodzi realne ryzyko arbitralnych i rozbieżnych interpretacji oraz wzrost liczby sporów z organami podatkowymi.
 - Krótki okres dostosowawczy do nowych, złożonych ograniczeń, mimo poprawionego przepisu przejściowego, nie odpowiada długoterminowej naturze planowania sukcesji i zarządzania majątkiem, a tym samym podważa racjonalne oczekiwania co do stabilności otoczenia prawnego fundacji rodzinnych w Polsce.
2. Proporcjonalność ingerencji w prawa majątkowe i wolność działalności gospodarczej.
 - Sztwywny, 36-miesięczny lock up, bez katalogu wyjątków na wypadek istotnych, obiektywnych potrzeb rodziny (zdrowie, edukacja, nagła potrzeba reorganizacji majątku, zmiana koniunktury gospodarczej), godzi w możliwość racjonalnego zarządzania majątkiem i wymusza sztuczne utrzymywanie aktywów wbrew ekonomii przedsięwzięcia albo akceptację dodatkowego podatku. Cel ograniczania nadużyć można przy tym osiągnąć środkami mniej dolegliwymi.
 - Ograniczenie zwolnienia do „bezpośredniego” najmu wyłącznie na cele mieszkaniowe w praktyce dyskryminuje powszechną w obrocie współpracę z wyspecjalizowanymi operatorami i pośrednikami, utrudniając profesjonalne zarządzanie nieruchomościami w fundacjach.
3. Spójność i przejrzystość systemu podatkowego.
 - Szerokie wyłączenie zwolnienia dla udziału w strukturach transparentnych podatkowo, niezależnie od tego czy prowadzą one aktywną, czy pasywną działalność, uderzy także w standardowe, regulowane na rynkach Unii Europejskiej formy wspólnego inwestowania.
 - Rozwiązanie to jest nieadekwatne do celu ustawy oraz niezgodne z celem elastyczności inwestycyjnej i może prowadzić do nadmiernego oraz niezamierzonego objęcia nim zwykłych strategii ochrony i dywersyfikacji kapitału.
 - Zmiany w zakresie traktowania pożyczek i rozliczeń pomiędzy fundacją a beneficjentami, w obecnym brzmieniu, nie odróżniają przejrzystych,

rynkowych instrumentów wspierających płynność i inwestycje od konstrukcji noszących znamiona obejścia przepisów.

- Efektem wejścia w życie zmian może być „efekt mrożący” wobec odpowiedzialnych, długoterminowych praktyk zarządczych.

4. Równość podmiotów i uczciwa konkurencja.

- Nałożenie na fundacje rodzinne obostrzeń i wątpliwości interpretacyjnych nieznanych innym formom prowadzenia działalności tworzy asymetrię regulacyjną, która osłabia konkurencyjność tej instytucji względem alternatywnych wehikułów i jurysdykcji.
- Realnym skutkiem zmian może być emigracja polskiego majątku rodzinnego, czyli efekt wprost przeciwny do tego, jaki był zamierzony przy wprowadzaniu do polskiego porządku prawnego instytucji fundacji rodzinnej.

5. Wpływ na filantropię i misję długoterminową fundacji rodzinnych.

- Ustawa nie przewiduje rozwiązań ułatwiających neutralne podatkowo prowadzenie przez fundacje rodzinne działalności charytatywnej, w tym darowizn na rzecz organizacji pożytku publicznego.
- W kontekście zaostrenia innych obszarów, brak tej równowagi jest szczególnie dotkliwy dla fundacji rodzinnych, które prowadzą działalność charytatywną i dokonują darowizn na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Fundacje rodzinne powstały po to, by budować w Polsce trwałą, odpowiedzialny kapitał rodzinny, wspierać stabilną sukcesję i dobro wspólne. Potrzebne są więc do tego przejrzyste, przewidywalne i proporcjonalne regulacje prawne. W obecnym kształcie ustawa, choć zmieniona w stosunku do najbardziej kontrowersyjnej propozycji dotyczącej przepisu przejściowego, nadal nie spełnia tych standardów.

Przedstawiamy podsumowanie najważniejszych argumentów, przemawiających za tym by rozważyć skorzystania z prawa Prezydenckiego weta:

- Ochrona ciągłości i kapitału rodzinnego: fundacja rodzinna została wprowadzona po latach postulatów środowisk firm rodzinnych właśnie po to, by zabezpieczyć majątek i ułatwić sukcesję. Osłabienie tej instytucji podważa sens i cel jej powołania.
- Wymiar systemowy: w fundacjach rodzinnych ulokowano znaczną część kapitału polskiego biznesu rodzinnego; zmiany bez należytej oceny skutków i bez szerokiej konsultacji wpływają na inwestycje (poprzez podważenie zaufania do stabilności porządku prawnego), a to może osłabić polską gospodarkę.
- Standard procesu legislacyjnego: tempo i tryb prac nie pozwoliły na pełną merytoryczną analizę i dyskusję nad proponowanymi rozwiązaniami oraz na wypracowanie szerokiego konsensusu co do proponowanych zmian, tak aby były one akceptowane przez całą społeczność polskich firm rodzinnych - to precedens, który

PRACODAWCY RP

może zniechęcać do korzystania z krajowych instytucji prawnych w z uwagi na obawę przed szybką, nieprzewidywalną zmianą regulacji.

Wierzymy, że Pan Prezydent pomoże przywrócić równowagę między skutecznym ograniczaniem nadużyć a ochroną uczciwych praktyk, które są fundamentem polskiego rozwoju gospodarczego i społecznego.

Z poważaniem,

Prezes Zarządu
Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej

Joanna Makowiecka-Gatza